

Doornse Golf Club

Het opgesloten jaar

Toen in het najaar van 2019 het laatste bruin van een reislustige zomer zo'n beetje uit de huid verdwenen was, konden we niet vermoeden dat 8500 kilometer oostwaarts de kiem gelegd werd voor een inperking van die reislust. Reizen is een geduchte epidemiologische factor, zoals we via inmiddels verboden veemarkten en de vogelgriep via trekvogels te weten kwamen in het verleden. De schaal waarop Wuhan via z'n "natte" markten wereldexporteur werd, heeft het besmettingsverhaal in de hele wereld onder de aandacht gebracht.

ijsvogelpaar

Ijsvogel

Niet elk migratieverschijnsel is gevaarlijk en dus konden we op een verdwaald moment in oktober een snorrende ijsvogel op acht meter hoogte over hole 1 zien speren. Onbekommerd. Of deze ijsvogel blauw was, konden we tegen de lichte lucht niet zien, maar het profiel met één derde snavel en tweederde lijf is onverbiddelijk de ijsvogel. Het kan verspreidingstrek zijn geweest. Als de jongen groot genoeg zijn, worden ze uit het jachtgebied van de ouders gejaagd. Eén paar brengt per seizoen in twee legsels gemiddeld twaalf jongen voort. Die kunnen niet blijvend mee eten in hetzelfde territorium. Zo'n voortvarende reproductie zorgt voor een snel herstel van de populatie na een strenge winter en ieder paar heeft dan wel z'n eigen voedselterritorium hard nodig. In strenge winters, als de vis onbereikbaar onder het ijs zwemt, betaalt de blauwe vogelstand een zware tol. Daar was de afgelopen winter, die met 6,4° Celsius op plaats twee staat bij de zachtste winters sinds 1901, natuurlijk geen denken aan. Omdat er in het afgelopen jaar nog twee keer een ijsvogel gemeld is, kan het ook goed zijn dat er in de wijde omtrek een ijsvogel broedt. Het is niet ongewoon dat zo'n paar verschillende bosvijvers exploiteert om de jongen groot te brengen en tussentijds zelf in de lucht te blijven.

bosmuis met beukenoot foto Paul van Hoof

Vorraadje

De bosmuis wachtte niet af hoe de winter zou worden en groef zich in december 2019 een veilig winterverblijf in het talud van de eik naast green 1. Relatief droog en ook nog een beetje hoog. Zo'n gangensysteem is een soort Tora Bora om de winter door te komen met een wintervoorraad zaden en bessen. Zo hoef je niet aan winterslaap te doen. Verdraagzame winterfeestjes ondergronds is wat de bosmuis siert. Verder heten ze dan wel bosmuis, maar ze generen zich niet om ook schuurtjes of huizen als winterverblijf te kiezen en mensen te verdragen. Een vogelnestkast als voorraadkamer moet nog uitgevonden worden, maar ze kunnen goed klimmen en springen en dan ga je in een bos wel hoger op.

bosmuis hole 1

Andere koek

Doornse Golf Club

Het bovengrondse zachte wintergebeuren maakte dat meer dan andere jaren lijsterachtigen als de koperwiek tussen de schaarse bladeren bleven rommelen. Zullen wel vooral mannetjes zijn geweest, die op deze manier in het voorjaar weer als haantje de voorste de beste broedplaatsen voor het uitzoeken hadden in noord Europa. Ook de havik deed weer aan duivensport. Per maand klinkt in de baan gemiddeld één keer het requiem voor een houtduif. De markante staartpennen van deze duif met zwart uiteinde zijn symbolische scalpen. Een beetje dimmen overigens mag deze havik wel. Hij is al met voorsprong de meest zelfverzekerde rover, die het lef heeft om op de grond zittend z'n mest te lozen in plaats van veilig op een tak. Maar dat hij green 3 in deze rustige zomer tot zijn toplatrine gemaakt heeft, getuigt van weinig empathie voor de golfer, die die shit dan weer van zijn plakbal moet zien te krijgen. Voor de herkenning van dit wangedrag hiernaast een foto.

havik green 3 meststreep
weinig empathie voor de golfer,

Ook de grote bonte specht was in deze winter al lang voor de kortste dag aan z'n voorjaarsroffels begonnen. Rond de jaarwisseling had hij het even moeilijk. In een combinatie van windstilte en vuurwerk, waar De Bilt code oranje voor liet luiden, moet hij met een zicht van tien meter z'n mistradar op scherp hebben gehad om in de lucht te blijven.

Tegenwerking

In het late najaar hadden we besloten om enkele incurant bezochte nestkasten van elders op de baan in de nabijheid van het prieel te hangen. Koolmees en misschien pimpelmees zouden daar kunnen meehelpen de processierups in toom te houden. Eén van die kasten had een vliegopening die voor een koolmees ruim was. Altijd al moeten we bij nestkasten de voordeur inbraakproof hebben tegen de grote bonte specht. Waarschijnlijk is het ontbreken van een keiharde barrière er de oorzaak van geweest dat we een dode koolmees in de nabijheid aantreffen. De haksporen van de specht bij de opening van de nestkast waren veelzeggend.

Overigens heeft het dreigement wel geholpen. Geen rups, geen kriebel, niets. Gebeurt wel vaker. Tot het over een paar jaar weer onvoorspeld de spuigaten uitloopt.

Schot voor de boeg

Eind februari, toen de boomklever al een maand z'n jodelzang oefende en de appelvink z'n baltsrituelen al in het eindspel had zitten, ging de baan dicht. Overvloedige regenval maakte dat het gras even rust wilde. Nou dat gunden we de baan, die dankzij het vernuftige toezicht op het leidingwerk de schroeiende zomer goed was doorgekomen, helemaal. Dat gevoel zou een halve maand later, toen de echte troubles begonnen, niet meer zo gul zijn. Normaal golf je voor een goede gezondheid, maar dat was na half maart even andersom. Sociale isolatie was voorlopig het enige verweer tegen een ziekte waar medisch beperkt greep op was. Hoe dan ook het was wel zo verstandig, want een vriendenloterij is covid-19 niet direct.

Zo misten we in maart/april dat de esdoorn van hole 2 dit jaar niet meer in blad kwam. De baancommissie heeft zich over de resten ontfermd en bij het afslaan op 2 zullen we hem nu altijd missen.

esdoorn hole 2 verleden tijd

Bonte vliegenvanger

Doornse Golf Club

We misten trouwens nog wel meer. Langs hole 7 hangt een nestkast die bedacht is voor de bonte vliegenvanger, een Afrikaganger die zo rond half april terugkeert. Omdat hij qua formaat en nestbouw veel gemeen heeft met de koolmees, is dat z'n rivaal als het om nestkasten gaat. Zijn kast zit op slot tot voorbij half april, als de koolmezen allang op de eieren zitten. Zó vindt hij bij terugkomst een onbezette kast en gaat zitten zingen. Met wat geluk komt daar een partner op af.

Dit coronavoorjaar moest een paartje doortrekkende vliegenvangers in mijn eigen tuin mij wakker schudden. Laatste week april, op de fiets naar de baan. Voordeur van de kast open en jawel, binnen twee dagen zat er een mannetje te zingen.

Dat zingen was ook al een paar jaar eerder gebeurd, maar was toen straal genegeerd door de langsvliegers. Toeval of misschien toch de personele rust langs hole 7 brachten dit voorjaar wel een bonte vv-bruiloft. Alsof ze in hun wiek geschoten waren door het late openen, gingen ze wel in een koolmezenkast dertig meter verderop zitten. Was de ijver waarmee ik de kast openzette toch niet nodig geweest. In elk geval werden ze medio mei volledig in beslag genomen door het links en rechts snappen van vette vliegen om die aan hun schrokkerige jongen te voeren. Daar hebben ze, omdat het zichtjagers zijn, gelukkig alleen een dagtaak aan. Omdat we als golfbaan in een waterwingebied behoorlijk gifvrij zijn, is de insectenruimte goed gevuld. Althans, daar mogen we toch van uitgaan...

Bonte vliegenvanger man

Huismus

Ook de huismus moet in het voorjaar niet geweten hebben hoe hij het gebrek aan activiteiten moest duiden. Misschien ter compensatie werd hij zelf overijverig en weefde z'n eigen hole op het gaas boven de ingang van de werkschuur.

Normaliter blijven zijn kunststukjes verborgen onder de pannen, maar in de rust die hem nu gegeven werd, kon hij eindelijk constateren dat zijn kunst ook zeker het daglicht kon hebben.

Het thuisfront van de huismus bleef in de tuinen van de Woestduinlaan, maar het was leuk om te constateren dat het dakpanpatroon van de driving range de mus toch een vertrouwd gevoel gegeven had.

Roodborst en winterkoning

De roodborst heeft voor het tweede jaar een nest gehad aan de achterkant van het prieel. Dat werkte aanstekelijk op de winterkoning. Onmiddellijk na het eerste broedsel heeft deze winterkoning het oude nest als fundament voor z'n eigen bolvormige nest gebruikt. Zo propvol met nestmateriaal hebben we een kast nog nooit gezien. Intussen is alles weer schoon.

Mussennest, ½ meter lang, geweven boven de ingang van de werkschuur

De andere nestkasten

Dit voorjaar waren de nestkasten meer dan gemiddeld bezet. Kan toeval geweest zijn, maar het was evengoed in maart en april wel rustig en dan leg je de eieren wat gemakkelijker.

Doornse Golf Club

Vier van de veertien kasten waren niet bezet. Die van de boomkruiper, dan de kast die door de grote bonte specht gemolesteerd was en twee pimpelmeeskasten. In de pimpelmeespopulatie woedt een besmettelijke ziekte. Bacterieel of viraal, dat kon het DWHC (Dutch Wildlife Health Centre) in Wageningen nog niet vaststellen of uit ander onderzoek vernemen.

De dubbel bezette kast van de roodborst tellen we voor enkel.

Dat betekent: 70 procent bezet. In veertien jaar nestkasten hebben we dat vaker gehad. Voor een overzicht is het plaatje hieronder wel nuttig.

KASTTYPE								De
	Koolmees	Pimpelmees	Boomklever	Boomkruiper	Bonte vliegenvanger	Gekraagde roodstaart	Roodborst	
2020								
Aantal kasten	5	4	1	1	1	1	1	
Aantal broeden	4 + 1	2	1	0	1	0	1	
Niet gebroed	0	2	0	1	0	1	0	
Aanwezig	+	+	+	+	+	—	+	

Overzicht broedresultaten nestkasten DGC

koolmees heeft alle nestkasten bezet en heeft er één geruild met de bonte vliegenvanger. Dat ruilen is een eufemisme. De bonte vliegenvanger hakt net zo lang door tot de koolmees, die het nest voor die tijd al bezet had, geen kik meer geeft.

De boomklever had weer een kleurig nest van roodbruine schilfers. Een soort bladerdeegbed, allemaal bij elkaar geplukte schors van de dennenstammen.

Schoon

Intussen is ook heel veel bladerbed van de fairways getild. Het enthousiasme waarmee eiken, beuken, kastanjes en tulpenboom ter zelfbescherming hun loof afgooien, is passend beantwoord. De baancommissie weet altijd weer met overleg en inzet de vloed te leiden naar minder spelverstorende delen van ons speelveld. We gaan ons sportief en met gepaste afstanden richting volgend kalenderjaar spelen.

Sjef ten Berge